

RP 135/2010 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till bestämmelser om definitionen av företagare i arbetspensionslagarna

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagen om pension för företagare, lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om pension för arbetstagare och lagen om sjömanspensioner ändras. Definitionen av företagare i lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare ändras. Enligt förslaget ska också en sådan delägare som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag och som ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktier eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget betraktas såsom företagare. Såsom företagare betraktas också en sådan person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag om han eller hon ensam har sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses ovan. På motsvarande sätt som definitionen av företagare utvidgas, begränsas definitionen av person som jämföras med arbetstagare i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om sjömanspensioner. Enligt förslaget ska en sådan delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning och som ensam innehar mer än 30 procent av

bolagets aktier eller ensam har motsvarande bestämmanderätt i bolaget inte längre jämföras med arbetstagare. En liknande begränsning när det gäller jämförande av personer med arbetstagare görs också i fråga om en person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag.

I propositionen föreslås det att också vissa ändringar, närmast av teknisk natur, görs i ovan nämnda lagar.

De föreslagna lagarna hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlade i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2011. I lagarna ingår övergångsbestämmelser som gäller då en person som vid ikraftträdandet av lagarna är försäkrad enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner såsom en person som jämföras med arbetstagare övergår till att omfattas av tillämpningsområdet för lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÅGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.2 Bedömning av nulåget	5
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
4.1 Den försäkrades sociala trygghet och socialförsäkringsavgifter	6
Pensionsskydd	6
Skydd vid olycksfall i arbetet.....	6
Dagpenningförmån enligt sjukförsäkringslagen	7
Utkomstskydd för arbetslösa	7
4.2 Ekonomiska konsekvenser	8
4.3 Konsekvenser i fråga om organisation och personal.....	8
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	9
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	9
DETALJMOTIVERING	10
1 LAGFÖRSLAG	10
1.1 Lagen om pension för företagare	10
1.2 Lagen om pension för lantbruksföretagare.....	11
1.3 Lagen om pension för arbetstagare	12
1.4 Lagen om sjömanspensioner	13
2 IKRAFTTRÄDANDE	13
LAGFÖRSLAGEN.....	15
1. Lag om ändring av 3 § i lagen om pension för företagare.....	15
2. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	17
3. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare.....	19
4. Lag om ändring av 6 § i lagen om sjömanspensioner	21
BILAGA	23
PARALLELLTEXTER	23
1. Lag om ändring av 3 § i lagen om pension för företagare.....	23
2. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	26
3. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare.....	30
4. Lag om ändring av 6 § i lagen om sjömanspensioner	33

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens andra regering fortsätter regeringen att ytterligare utveckla den sociala tryggheten och åtgärda bristerna i den. För detta ändamål tillsatte social- och hälsovårdsministeriet den 22 september 2008 en arbetsgrupp för att utreda en utveckling av företagarnas sociala trygghet (arbetsgruppen Yrittäjät 2009). Arbetsgruppen fick sitt arbete färdigt den 30 september 2009 (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter 2009:39). Arbetsgruppen fick i uppgift att utvärdera bristerna i socialskyddssystemet för företagare och ge förslag till hur dessa brister kan avhjälpas.

De av arbetsgruppens förslag som har genomförts är ändringar i arbetsvillkoret för företagare när det gäller utkomstskyddet för arbetslösa, i utkomstskyddet för arbetslösa till en familjemedlem som arbetar i företaget och i det efterskydd för företagare som ingår i utkomstskyddet för arbetslösa. Även en utvidgning av den partiella vårdpenningen till att gälla företagare har redan gjorts. Dessutom har en regeringsproposition (RP 116/2010) som gäller åtgärdande av brister i självrisktiden för företagarnas sjukdagpenning överlämnats till riksdagen i början av hösten. Av arbetsgruppen förslag inom social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde har ännu inte den föreslagna ändringen av definitionen av företagare i lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare genomförts. Denna proposition grundar sig på det sistnämnda av arbetsgruppens förslag.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

I 3 § i lagen om pension för företagare (1272/2006;FöPL) definieras en företagare som FöPL tillämpas på. En försäkring enligt FöPL förutsätter alltid att personen arbetar i företaget. Endast på den grunden att personen äger företaget eller en del av det

uppfylls inte kriterierna för företagande enligt FöPL.

Enligt 3 § 1 mom. i FöPL avses med företagare en person som utför förvärvsarbete utan att stå i arbetsavtalsförhållande eller i tjänsteförhållande eller annat offentligtgrättsligt anställningsförhållande. Enligt 2 mom. betraktas som företagare en sådan bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller i en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och förbindelser.

Enligt 3 § 3 mom. i FöPL betraktas som företagare även delägare i ett aktiebolag som 1) arbetar i ledande ställning i bolaget, 2) ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar innehar över 50 procent av aktiekapitalet eller av det röstetal som aktierna medför eller i övrigt av motsvarande bestämmanderätt, och 3) själv äger minst en aktie.

Enligt 3 § 4 mom. i FöPL betraktas som företagare också en person i ledande ställning i annat företag, om han eller hon ska anses ha sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i 3 mom.

I 3 § 5 mom. i FöPL finns bestämmelser om indirekt ägande och bestämmelser om vad som avses med ledande ställning och familjemedlem. Enligt momentet ska vid beräkning av ägarandelen även ett indirekt ägande via andra företag eller sammanslutningar beaktas, om personen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger över hälften av det andra företaget eller den andra sammanslutningen eller har motsvarande bestämmanderätt. Med ledande ställning avses verksamhet som verkställande direktör eller styrelsemedlem i aktiebolaget samt annan motsvarande ställning. Med familjemedlem avses den i företaget arbetande personens make eller maka samt sambo, om samborna bor i gemensamt hushåll i äkten-skapsliknande förhållanden, samt en person som är släkt med den i företaget arbetande personen i rakt upp- eller nedstigande led och bor med denne i samma hushåll.

Den lantbruksföretagare som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006; LFöPL) definieras i 3—5 § i LFöPL. Också när det gäller lantbruksföretagare enligt LFöPL krävs det alltid att personen själv arbetar i företaget.

Bestämmelserna i 5 § i LFöPL gäller lantbruksföretagare som bedriver lantbruksföretagarverksamhet i ett aktiebolag eller i ett annat företag. Enligt paragrafen betraktas såsom lantbruksföretagare sådan delägare i ett aktiebolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel och som 1) utan att stå i anställningsförhållande utför i denna lag avsett arbete i företaget och är verkställande direktör eller styrelsemedlem i aktiebolaget, 2) ensam eller tillsammans med sin make eller sambo eller en i samma hushåll bosatt person som är släkting till delägaren i rätt upp- eller nedstigande led innehar över 50 procent av aktiekapitalet eller av det röstetal som aktierna medför eller i övrigt har motsvarande bestämmanderätt i bolaget, och 3) själv äger minst en aktie. Som lantbruksföretagare betraktas även en bolagsman i ett öppet bolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel, eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller i en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och åtaganden.

Enligt 4 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006; ArPL) tillämpas ArPL på en arbetstagare som är i ett anställningsförhållande i enlighet med arbetsavtalslagen (55/2001).

Med en i 4 § avsedd arbetstagare jämföras enligt 7 § i ArPL en person i ledande ställning i ett aktiebolag och en person i ledande ställning i en annan sammanslutning, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller den andra sammanslutningen. Dessutom förutsätts det att den ovan avsedda personen i ledande ställning i ett aktiebolag inte ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger mer än hälften av bolagets aktiekapital, eller att röstetalet för de aktier som ägs av dessa personer inte utgör mer än hälften av det röstetal som samtliga aktier medför, eller att personen i ledande ställning i en annan sammanslutning inte har motsvarande bestäm-

manderätt i sammanslutningen. En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i en annan sammanslutning eller ett annat samfund som är personligen ansvarig för företagets skulder jämföras inte med arbetstagare enligt 4 §.

I 6 § i lagen om sjömanspensioner (1290/2006; SjPL) finns bestämmelser som motsvarar dem i 7 § i ArPL om när en person i ledande ställning i ett företag jämföras med en arbetstagare i ett anställningsförhållande enligt SjPL.

Om en person i ledande ställning i ett företag samtidigt äger företaget eller en del av det eller personen annars har bestämmanderätt i företaget görs gränsdragningen mellan tillämpningsområdet för ArPL eller SjPL och FöPL eller LFöPL på basis av 3 § i FöPL eller 5 § i LFöPL och 7 § i ArPL eller 6 § i SjPL. Syftet med gällande 7 § i ArPL och 6 § i SjPL har varit att de delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning i bolaget eller personer i ledande ställning i andra företag och vars ägarandel eller bestämmanderätt i företaget blir under den gräns som anges i 3 § i FöPL eller 5 § i LFöPL, i egenskap av personer som jämföras med en arbetstagare hör till tillämpningsområdet för ArPL eller SjPL.

Således tillämpas ArPL eller SjPL på en delägare i ett aktiebolag som samtidigt arbetar i bolaget i ett anställningsförhållande enligt arbetsavtalslagen (55/2001) eller som arbetar i ledande ställning i bolaget och inte ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger mer än hälften av bolagets aktiekapital eller röstetalet för de aktier som ägs av dem inte utgör mer än hälften av det röstetal som samtliga aktier medför. Om en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag inte själv äger en enda aktie i bolaget hör personen till tillämpningsområdet för ArPL eller SjPL oberoende av hur stor andel hans eller hennes familjemedlemmar äger av bolagets aktier eller hur stor del röstetalet för deras aktier utgör av röstetalet för bolagets samtliga aktier. Om det t.ex. är fråga om en person som jämföras med en arbetstagare enligt 7 § i ArPL, behöver kännetecknen för ett anställningsförhållande inte uppfyllas och någon gränsdragning mellan

ett arbetsrättsligt anställningsförhållande och företagaverksamhet inte göras.

2.2 Bedömning av nuläget

De gällande gränserna för ägarandel och bestämmanderätt i aktiebolag och andra företag som anges i företagardefinitionerna i FöPL och LFöPL har ansetts vara för höga. Utanför försäkringsskyldigheten enligt FöPL och LFöPL faller t.ex. de som två eller tre tillsammans helt äger ett företag med lika stora ägarandelar och inte sinsemellan är familjemedlemmar som bor i samma hushåll.

I de ovannämnda situationerna hör alla av företagets delägare till tillämpningsområdet för ArPL eller SjöPL, trots att var och en av dem äger en stor del av företaget och de alla även har en betydande bestämmanderätt i företaget och de tillsammans har hela ägande- och bestämmanderätten i företaget. Oftast upplever sådana personer också själva att de snarare är företagare än arbetstagare. De kan bl.a. avtala om att de inte får lön för att arbeta i företaget, utan i stället lyfter de vinstutdelning eller vinstandelar i företaget. Därmed faller de också utanför det obligatoriska arbetspensionsskyddet enligt ArPL eller SjöPL, eftersom de inte har den förvärvsinkomst som förutsätts i ArPL eller SjöPL för att försäkringsskyldighet ska uppstå. Om de inte är försäkrade enligt ArPL eller SjöPL omfattas de inte heller av den obligatoriska försäkringen för olycksfall i arbetet.

De ovannämnda personerna har inte heller rätt till den särskilda dagpenning som enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) betalas till företagare och lantbruksföretagare för självrisktiden. Om det är fråga om ett företag som bedriver sådan verksamhet som avses i LFöPL är en sådan här person inte heller jämställd med lantbruksföretagare försäkrade enligt LFöPL i fråga om den obligatoriska olycksfallsförsäkringen och avbytarservicen för lantbruksföretagare.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att de personer som bedriver i FöPL eller LFöPL avsedd verksamhet och som arbetar i ledande

ställning i ett företag och ensamma äger en betydande del av företaget eller har en betydande del av bestämmanderätten i företaget ska börja omfattas av tillämpningsområdet för de nämnda lagarna. Dessa personer är i praktiken i företagarställning och upplever oftast också själva att de är företagare, även om de med stöd av de gällande bestämmelserna i FöPL, LFöPL, ArPL och SjöPL betraktas som personer som jämföras med arbetstagare. Syftet med propositionen är samtidigt att dessa personer ska komma att omfattas av det lagstadgade pensionsskydd som gäller för FöPL- och LFöPL-företagare och av andra lagstadgade socialskyddsfrämåner för företagare så att de får en jämställd ställning med de företagare som nu hör till tillämpningsområdet för FöPL och LFöPL.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås det i propositionen att definitionen av företagare i FöPL och LFöPL utvidgas så att en delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning i bolaget och ensam innehar över 30 procent av bolagets aktier eller av den bestämmanderätt som aktierna medför är en företagare som, beroende på i vilken bransch bolaget verkar, omfattas av tillämpningsområdet för antingen FöPL eller LFöPL. Också en person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag och som ensam har sådan motsvarande bestämmanderätt i ett annat företag som avses ovan ska i fortsättningen vara en företagare som omfattas av tillämpningsområdet för FöPL eller LFöPL.

På motsvarande sätt som det föreslås att definitionen av företagare i FöPL och LFöPL utvidgas, föreslås det att definitionen av person som jämföras med arbetstagare i ArPL och SjöPL begränsas. Således ska en sådan delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning i bolaget och som ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktier eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget inte i framtiden betraktas som en person som jämföras med arbetstagare. En liknande begränsning görs också i fråga om bestämmanderätten i ett annat företag för en person som arbetar i ledande ställning i företaget.

Avsikten är att de föreslagna ändringarna ska träda i kraft vid ingången av 2011.

De föreslagna ändringarna innebär också att en del av de personer som jämföras med arbetstagare och som nu är försäkrade enligt 7 § i ArPL eller 6 § i SjPL i framtiden är skyldiga att försäkra sig enligt FöPL eller LFöPL. För att det ska finnas tillräckligt med tid för de personer som är försäkrade enligt ArPL eller SjPL att reagera på de föreslagna ändringarna och vid behov teckna en försäkring enligt FöPL eller LFöPL, föreslås det övergångsbestämmelser i fråga om ikraftträdandebestämmelserna.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Den försäkrades sociala trygghet och socialförsäkringsavgifter

De föreslagna ändringarna inverkar på den sociala tryggheten för sådana personer som på grund av ändringarna kommer att bli försäkringsskyldiga enligt FöPL eller LFöPL.

Pensionsskydd

Om de som blir försäkringsskyldiga enligt FöPL eller LFöPL när ändringarna träder i kraft är försäkrade enligt ArPL eller SjPL, kommer deras pensionsskydd i framtiden att fastställas i enlighet med FöPL eller LFöPL på basis av den arbetsinkomst som fastställs som pensionsgrund i enlighet med FöPL eller LFöPL. Detta har dock inte någon principiell inverkan på deras pensionsskydd, eftersom arbetstagare och företagare har samma rätt till pensionsskydd och deras pensionsskydd fastställs på samma sätt på basis av den förvärvsinkomst för arbetstagare eller den arbetsinkomst för företagare som fastställs som pensionsgrund. Enligt 112 § i FöPL ska pensionsanstalten när försäkringen börjar fastställa en årlig arbetsinkomst för företagen som motsvarar hans eller hennes arbetsinsats. Arbetsinkomsten är den lön som skäligen bör betalas, om en person med motsvarande yrkesskicklighet avlönas att utföra hans eller hennes företagareverksamhet, eller den ersättning som annars kan anses i genomsnitt motsvara nämnda arbete. När den som är försäkrad enligt ArPL eller SjPL övergår till att bli försäkrad enligt FöPL är

utgångspunkten således att hans eller hennes FöPL-arbetsinkomst fastställs så att den motsvarar nivån för hans eller hennes tidigare enligt ArPL eller SjPL försäkrade förvärvsinkomst.

De ovan avsedda enligt ArPL eller SjPL försäkrade ska enligt förslaget efter det att de blivit företagare som är försäkrade enligt FöPL eller LFöPL, i stället för arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift enligt ArPL eller SjPL, själva bekosta sitt lagstadgade pensionsskydd i enlighet med bestämmelserna i FöPL eller LFöPL. Om företagareverksamhet bedrivs i form av en sammanslutning eller ett samfund, ska sammanslutningen eller samfundet enligt 118 § 2 mom. i FöPL svara för sina delägars arbetspensionsförsäkringsavgifter såsom för egen skuld.

Det föreslås att de som vid ikraftträdandet av de föreslagna ändringarna inte var försäkrade enligt ArPL eller SjPL på grund av den vinstutdelning eller de vinstandelar som de lyfte i stället för lön i företaget och således inte heller omfattades av det inkomstrelaterade arbetspensionsskyddet, i fortsättningen ska omfattas av det inkomstrelaterade pensionsskyddet enligt FöPL eller LFöPL. Därmed försvinner eller åtminstone minskar deras behov av det minimipensionsskydd som avses i folkpensionslagen (568/2007). Folkpensionsutgifterna finansieras helt med statens medel.

Skydd vid olycksfall i arbetet

Personer som är försäkrade enligt ArPL eller SjPL omfattas såsom arbetstagare vid ikraftträdandet av de föreslagna ändringarna enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948; OFL) av obligatorisk olycksfallsförsäkring, som bekostas av arbetsgivaren. I 1 § i OFL definieras vad som avses med arbetstagare enligt OFL. I gällande OFL finns ingen uttrycklig definition av företagare, men en person som inte är en arbetstagare enligt OFL betraktas som företagare. Definitionen av arbetstagare i OFL motsvarar till sitt sakinhåll definitionen av arbetstagare och person som jämföras med arbetstagare i 4 och 7 § i ArPL. En företagare som avses i OFL omfattas inte av någon obligatorisk, lagstadgad olycksfallsförsäk-

ringsskyldighet. FöPL-företagare kan dock om de så vill teckna en frivillig försäkring enligt OFL.

Vid social- och hälsovårdsministeriet bereds just nu en regeringsproposition som gäller en genomgripande revidering av OFL. Avsikten är att den reviderade lagstiftningen ska träda i kraft vid ingången av 2014. Avsikten är att i samband med revideringen av lagstiftningen också lösa frågan om de bestämmelser i OFL om den arbetstagare som avses i lagen ska ändras så att de till sakinnehållet motsvarar de ändringar som föreslås i ArPL. Så länge ovan avsedda motsvarande ändringar av definitionen av arbetstagare inte har gjorts i OFL, ska de som enligt de ändringar som föreslås i arbetspensionslagstiftningen övergår från att vara försäkrade enligt ArPL till att bli försäkrade enligt FöPL, på basis av OFL fortfarande försäkra sig som arbetstagare.

De företagare som är försäkrade enligt ArPL och övergår till att bli försäkrade enligt LFöPL kommer då LFöPL-försäkringen börjar gälla redan på basis av den gällande lagstiftningen automatiskt att omfattas av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring och de kommer att bekosta sin olycksfallsförsäkring själva i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981). Också staten deltar i finansieringen av lantbruksföretagarnas olycksfallskydd.

Dagpenningförmån enligt sjukförsäkringslagen

Enligt sjukförsäkringslagen kommer dagpenningförmånerna för personerna i fråga i fortsättningen att fastställas på basis av arbetsinkomsten enligt FöPL eller LFöPL i stället för på basis av lön som är underkastad förskottsnehållning enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996). I stället för sjukvårdspremie och sjukförsäkringens dagpenningförmån för löntagare kommer dessa personer att betala företagarnas sjukvårdspremie och dagpenningförmån på basis av arbetsinkomsten enligt FöPL eller LFöPL. Detta har ingen betydelse för premiens storlek, eftersom försäkringspremierna för löntagare och företagare är lika stora. En FöPL-företagare

är dessutom skyldig att betala en tilläggsfinansieringsandel, eftersom FöPL-företagarna själva finansierar kostnaderna för den särskilda dagpenning som betalas till företagare i syfte att förkorta självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen. I fråga om lantbruksföretagarna finansieras den särskilda dagpenningen av staten.

De som vid ikraftträdande av de föreslagna ändringarna inte har varit försäkrade enligt ArPL eller SjöPL på grund av att de på basis av sitt arbete i företaget har lyft vinstutdelning eller vinstandelar i stället för lön, har omfattats av minimidagpenningförmån enligt sjukförsäkringslagen och har inte varit tvungna att betala försäkringspremier enligt sjukförsäkringslagen. Såsom försäkrade enligt FöPL eller LFöPL kommer de att omfattas av de inkomstrelaterade dagpenningförmånerna och den särskilda dagpenning som betalas till företagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen och bli tvungna att betala ovan nämnda försäkringspremier för företagare.

Utkomstskydd för arbetslösa

I 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002; UAL) definieras vad som avses med företagare enligt UAL. Som företagare betraktas enligt den lagen en person som för sin huvudsyssla är skyldig att teckna försäkring enligt FöPL eller LFöPL. Som företagare betraktas också en delägare i ett företag.

I UAL är definition av företagare vid. En i UAL avsedd företagare behöver inte nödvändigtvis äga en enda aktie i företaget. Som företagare betraktas också en arbetstagare som är försäkrad enligt ArPL, om han eller hon arbetar i ett företag av vilket hans eller hennes make äger minst hälften.

De föreslagna utvidgningarna av definitionen av företagare gäller en del av de för närvarande i UAL avsedda delägarna i ett företag, eftersom en del av dem i fortsättningen blir FöPL- och LFöPL-företagare enligt UAL. Detta inverkar dock inte på deras utkomstskydd för arbetslösa, eftersom rätten till utkomstskydd för arbetslösa i fråga om delägarna i ett företag fastställs på samma sätt som för FöPL- och LFöPL-företagarna.

Däremot inverkar ändringen på deras skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie. Enligt UAL är delägarna i ett företag skyldiga att betala delägares arbetslöshetsförsäkringspremie, medan FöPL- och LFöPL-företagare inte är skyldiga att betala någon egentlig arbetslöshetsförsäkringspremie. Därmed kommer de delägare i företag som blir FöPL- eller LFöPL-företagare inte längre att betala arbetslöshetsförsäkringspremier för sitt grundskydd enligt UAL.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

Det finns ca 220 000 försäkrade företagare och 79 000 försäkrade lantbruksföretagare i pensionssystemen för företagare. Den i propositionen föreslagna utvidgningen av företagardefinitionen ökar antalet personer som ska försäkras enligt FöPL och LFöPL. Antalet FöPL-försäkrade uppskattas stiga med 8 000 och antalet LFöPL-försäkrade med högst 400 nya försäkrade. Dessutom uppskattas det att ca 10 000 ArPL-försäkrade personer övergår till att bli FöPL-försäkrade 2014.

De mest betydande kostnadseffekterna kommer att gälla kostnaderna för pensionssystemen enligt FöPL och LFöPL. Intäkterna från försäkringsavgifterna i dessa pensionssystem ökar omedelbart. Därmed kommer pensionsutgifterna att öka långsamt, eftersom det under de första åren bara kommer några tiotal nya pensionstagare. Staten finansierar årligen den andel av pensionsutgifterna som intäkterna från försäkringsavgifterna inte räcker till för. Av denna anledning beräknas det att statens finansieringsandel av FöPL-företagares pensioner sjunker med 8 miljoner euro år 2011 och följande år med 12 miljoner euro. Statens finansieringsandel av lantbruksföretagarnas pensioner beräknas sjunka med 0,3 miljoner euro 2011 och 0,5 miljoner euro 2012.

År 2014 ökar kostnadseffekterna, då personer som är försäkrade enligt ArPL övergår som företagare till FöPL- eller LFöPL-pensionssystemet. Då uppskattas dessutom statens andel sjunka med ca 10 miljoner euro. Det uppskattas att statens andel när det gäller FöPL och LFöPL sjunker som mest under åren 2015—2025, då den uppskattas sjunka

med sammanlagt ca 40 miljoner euro om året. Senare då pensionsutgifterna ökar kommer också statens andel att öka så att statens utgifter i FöPL-pensionssystemet växer med ca 5 miljoner euro om året runt år 2050 och i LFöPL-pensionssystemet med några miljoner euro efter 2030.

LFöPL-försäkrade företagare kommer automatiskt också att omfattas av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring. Lantbruksföretagarnas skador till följd av olycksfall uppskattas vara ca 20 per år. Dessa ger upphov till merkostnader på uppskattningsvis 0,5 miljoner euro om året, av vilka statens andel blir 0,2 miljoner euro, lantbruksföretagarnas andel 0,2 miljoner euro och resten arbetsgivarnas och löntagarnas andel. Den föreslagna utvidgningen av definitionen av företagare har en liten inverkan också på kostnaderna för LPA-dagpenningen och grupplivförsäkringen för lantbruksföretagare.

En ändring av definitionerna av företagare ökar antalet mottagare av inkomstrelaterad sjuk- och föräldradagpenning med uppskattningsvis 800 personer och dagpenningens utgifter med uppskattningsvis 0,2 miljoner euro per år. Samtidigt ökar ändå intäkterna från de försäkringsavgifter som företagarna betalar, inklusive sjukvårdspremierna, med uppskattningsvis 1,3 miljoner euro per år. Inom utkomstskyddet för arbetslösa kommer en ändring av definitionerna av företagare i LFöPL och FöPL att minska antalet delägare i ett företag samt minska intäkterna från arbetslöshetsförsäkringspremier med uppskattningsvis 2,0 miljoner euro per år. Den föreslagna reformen påverkar inte statens finansiering i sjukförsäkringssystemet eller systemet med utkomstskydd för arbetslösa.

4.3 Konsekvenser i fråga om organisation och personal

I och med de ändringar som föreslås i propositionen ökar arbetsmängden i synnerhet för de pensionsanstalter som verkställer pensionsskyddet enligt FöPL, eftersom de får nya personer att försäkra. Nya personer att försäkra blir de som inte har varit försäkrade enligt ArPL eller SjöPL, men som på grund av de föreslagna ändringarna blir försäkrings-

skyldiga enligt FöPL. De uppskattas vara sammanlagt 8 000 då ändringarna träder i kraft. Den ökade arbetsmängden uppskattas kräva 6 årsverken.

De som är försäkrade enligt ArPL och som på grund av de föreslagna ändringarna blir försäkringsskyldiga enligt FöPL, uppskattas vara 10 000. Eftersom samtliga av de största pensionsanstalterna som verkställer pensionsskydd enligt ArPL också verkställer pensionsskydd enligt FöPL, kan man uppskatta att för största delen av de ovan avsedda personerna kommer samma pensionsanstalt som tidigare att fortsätta verkställa pensionsskyddet. I så fall kommer den ökade arbetsmängden för pensionsanstalterna närmast att bero på de åtgärder som krävs för att avsluta en försäkring enligt ArPL och påbörja en försäkring enligt FöPL, och det ökade behovet av arbetskraft att infalla 2014. Detta kräver uppskattningsvis ca 6 årsverken 2014.

Också för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ökar arbetsmängden en aning. Det har uppskattats att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får högst 400 nya personer att försäkra. Att verkställa dessa personers pensionsskydd kräver uppskattningsvis 0,4 årsverken. För Sjömanspensionskassans del har det uppskattats att de som i och med reformen börjar omfattas av FöPL i stället för SjöPL är så få att det inte har någon betydelse för Sjömanspensionskassan och inte heller för dess personal.

De föreslagna ändringarna ska beaktas också i Skatteförvaltningens informationssystem för betalningsövervakning, slutliga beskattning och förskottsuppbörd av

skatt. Ändringarnas inverkan på Skatteförvaltningens informationssystem blir i praktiken ändå ganska liten. Ändringarna inverkar också på Skatteförvaltningens blanketter och anvisningar. Enligt Skatteförvaltningen finns det ändå inget hinder för att genomföra de föreslagna ändringarna och de övergångsbestämmelser som följer med dem.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. I beredningen har också deltagit Pensionsskyddscentralen och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt samt Finlands näringsliv, Finlands Fackförbunds Centralorganisation, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC, Akava, Företagarna i Finland rf och Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto. Dessutom har Sjömanspensionskassan, Folkpensionsanstalten och Skatteförvaltningen hörts under beredningen.

Det har inte begärts några skriftliga utlåtanden om propositionen, eftersom alla viktiga aktörer i frågan har deltagit i beredningen eller hörts i samband med den och eftersom propositionen har beretts som en brådskande proposition, då den hänförs till budgetpropositionen för 2011.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänförs till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om pension för företagare

3 §. Företagare. I paragrafen definieras vad som avses med företagare i denna lag. I 3 mom. föreskrivs för närvarande om när en delägare som arbetar i ett aktiebolag betraktas som företagare. Ett krav är att delägaren i aktiebolaget arbetar i ledande ställning i bolaget och ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar innehar över 50 procent av bolagets aktier eller av det röstetal som aktierna medför. Det föreslås att definitionen av företagare utvidgas så att en delägare som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag ska betraktas som företagare enligt lagen också när delägaren ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktier eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget.

I 4 mom. föreskrivs för närvarande om när en person som arbetar i annat företag betraktas som företagare. Ett krav är att personen arbetar i ledande ställning i ett annat företag och att han eller hon anses ha sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i gällande 3 mom. Det föreslås att definitionen i momentet utvidgas i enlighet med vad som föreslås ovan i fråga om delägaren i ett aktiebolag. Samtidigt föreslås det att definitionen av företagare i 4 mom., till sitt sakinhåll ändrat på det föreslagna sättet, flyttas till 3 mom., varvid definitionen av företagare som gäller delägare som arbetar i aktiebolag och personer som arbetar i andra företag finns i samma moment.

I övrigt förblir sakinhållet i definitionen av företagare i den gällande paragrafen oförändrat. En delägare som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag och som tillsammans med sina familjemedlemmar innehar mer än 50 procent av bolagets aktier eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget är således så som nu företagare enligt denna lag. Då räcker det att en delägare som arbetar i ledande ställning i bolaget själv innehar minst en aktie eller motsvarande röstetal.

Också en person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag föreslås fortfarande vara företagare enligt denna lag, om han eller hon har sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses ovan.

Ett sådant annat företag som avses i det föreslagna 3 mom. kan bl.a. vara ett andelslag. Om ett andelslag t.ex. endast har tre medlemmar, som alla har samma röstetal, kan medlemmarna bli försäkringsskyldiga enligt FöPL på basis av den föreslagna bestämmelsen i 3 mom. 3 punkten. Också en sådan medlem i ett andelslag som arbetar i ledande ställning och vars röstetal enligt andelslagets stadgar överskrider den bestämmanderätt som avses i 3 mom. 3 punkten kan bli försäkringsskyldig enligt FöPL. En medlem i ett andelslag kan försäkras enligt FöPL också med stöd av 2 mom., om medlemmens tillskottsplikt enligt andelslagets stadgar är obegränsad i det fall att andelslaget försätts i konkurs eller likvidation.

Också en registrerad förening kan när den idkar närings- eller förvärvsverksamhet vara ett sådant annat företag som avses i 3 mom. 3 punkten. Däremot kan en stiftelse enligt stiftelselagen inte idka affärsverksamhet och således inte vara ett sådant annat företag som avses. En stiftelse kan dock i praktiken idka företagsverksamhet i form av ett bolag som stiftelsen äger. Då granskas företagsamheten i fråga om den person som arbetar i ledande ställning på basis av det bolag inom vilket affärsverksamheten idkas. Också ett utländskt bolag som är verksamt i Finland kan betraktas som ett annat företag, om det är fråga om ett s.k. bolag med begränsat ansvar. I ett bolag med begränsat ansvar är bolagsmännen ansvariga för bolagets skulder i enlighet med sin bolagsandel och eventuella tillskottsplikt. Röstetalet fastställs enligt bolagsandelen. Om kriterierna för ägarandelen eller bestämmanderätten i fråga om en person som arbetar i ett sådant bolag uppfylls, betraktas personen som företagare enligt den föreslagna 3 mom. 3 punkten.

Förutom de ovan avsedda ändringsförslagen som gäller utvidgandet av definitionen av företagare föreslås det att strukturen och ordalydelsen i 3 mom. också i övrigt ses över och preciseras. Avsikten är inte att dessa ändringar och preciseringar ska ändra den gällande paragrafens sakinhåll, utan avsikten är att paragrafen ska bli tydligare än för närvarande.

Dessutom föreslås det att det gällande 5 mom. delas upp i tre olika moment. Det föreslås att definitionen av ledande ställning i momentet med ordalydelsen preciserad blir 4 mom. I praktiken har det bl.a. förekommit oklarheter om hur definitionen av ledande ställning i gällande 5 mom. ska tolkas t.ex. i en situation där en person innehar aktiebolagets samtliga aktier samt arbetar i bolaget och faktiskt bestämmer om bolagets verksamhet trots att han eller hon inte formellt är verkställande direktör eller styrelsemedlem i företaget. Därför föreslås det att den nuvarande definitionen av ledande ställning som omfattar verksamhet som verkställande direktör eller styrelsemedlem i aktiebolaget samt annan motsvarande ställning preciseras så att ledande ställning också ska avse sådan motsvarande faktiskt bestämmanderätt i företaget som avses ovan. Detta förslag som förtydligar tolkningen kan i vissa mycket sällsynta fall i praktiken leda till att någon person till skillnad från den tidigare tolkningen blir försäkringsskyldig enligt FöPL.

Enligt förslaget kvarstår den nuvarande definitionen av en företagares familjemedlem i 5 mom. med ändrad ordalydelse som 5 mom. Sakinhållet i definitionen ändras inte.

Det föreslås att bestämmelsen om indirekt ägande som finns i nuvarande 5 mom. ska ingå i 6 mom. och att bestämmelserna i nuvarande 6 mom. med ordalydelsen lite ändrad samtidigt flyttas till ett nytt 7 mom. Inte heller dessa ändringar ändrar det nuvarande sakinhållet i paragrafen.

Förslaget på att utvidga definitionen av företagare innebär att tillämpningsområdet för FöPL utvidgas. Samtidigt innebär förslaget att tillämpningsområdet för ArPL och SjöPL minskas så att det motsvarar utvidgningen av tillämpningsområdet för FöPL. Därför föreslås det övergångsbestämmelser om ikraftträdandet av den föreslagna lagen.

Bestämmelserna ska gälla personer som på basis de gällande bestämmelserna omfattas av försäkringsskyldigheten enligt ArPL eller SjöPL, men som enligt de nu föreslagna bestämmelserna i fortsättningen omfattas av tillämpningsområdet för FöPL. Avsikten är att med övergångsbestämmelserna se till att dessa personer får tillräckligt med tid att övergå från ArPL- eller SjöPL-systemet till FöPL-systemet och teckna en försäkring enligt FöPL.

1.2 Lagen om pension för lantbruksföretagare

3 §. Lantbruksföretagare. I paragrafen definieras vad som avses med en lantbruksföretagare i LFöPL. I 5 punkten hänvisas till 5 § 2 mom. i lagen. På grund av de ändringar som föreslås nedan i 5 § flyttas gällande 2 mom., som inte ändras, till det föreslagna 5 § 4 mom. Därför föreslås det att hänvisningen till 5 § 2 mom. i 5 punkten ändras till en hänvisning till 5 § 4 mom.

4 §. Lantbruksföretagares familjemedlem. I paragrafen föreskrivs vad som avses med lantbruksföretagares familjemedlem. I 1 punkten finns en hänvisning till 5 § 2 mom. i lagen. Det föreslås att hänvisningen på grund av den nedan föreslagna ändringen i 5 § ändras till en hänvisning till 5 § 4 mom.

5 §. Lantbruksföretagare i aktiebolag eller annat företag. I paragrafen föreskrivs om när en sådan person i ett aktiebolag eller ett annat företag som bedriver verksamhet som avses i 3 § i denna lag ska betraktas som lantbruksföretagare. Det föreslås att definitionen av lantbruksföretagare utvidgas i överensstämmelse med vad som föreslogs ovan i fråga om utvidgningen av definitionen av företagare i FöPL. Således kan i fortsättningen också en sådan delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning och som ensam innehar över 30 procent av bolagets aktier eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget betraktas såsom lantbruksföretagare. Såsom lantbruksföretagare betraktas också en sådan person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag, om han eller hon ensam har sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses ovan.

Förutom förslaget om att utvidga definitionen av lantbruksföretagare föreslås det också att strukturen och ordalydelsen ändras och preciseras så att paragrafen i tillämpliga delar överensstämmer med de ovan föreslagna bestämmelserna i 3 § 3—6 mom. i FöPL i så stor utsträckning som möjligt. I gällande LFöPL finns inte någon bestämmelse som motsvarar bestämmelserna i 3 § 6 mom. i gällande FöPL, vilket enligt förslaget ovan ska flyttas till ett nytt 3 § 7 mom. i FöPL, och det anses fortfarande inte behövt att ta in en sådan bestämmelse i LFöPL.

1.3 Lagen om pension för arbetstagare

2 §. Centrala definitioner. I 1 mom. 2 punkten definieras vad som avses med anställningsförhållande i ArPL. Avsikten har varit att i paragrafen hänvisa till ett arbetsavtal enligt 1 kap 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001). På grund av ett skrivfel hänvisas det dock till ett arbetsavtal enligt 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001). Det föreslås att det ovan avsedda skrivfelet rättas.

7 §. Personer i ledande ställning. I paragrafen föreskrivs om när en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller i en annan sammanslutning jämställs med en arbetstagare som avses i 4 § i lagen, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller den andra sammanslutningen. Samtidigt reglerar paragrafen gränsen mellan tillämpningsområdet för ArPL och FöPL eller LFöPL i synnerhet vad gäller 3 § i FöPL och 5 § i LFöPL. Avsikten med gällande 7 § har varit att de delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning i bolaget eller de personer som arbetar i ledande ställning i en annan sammanslutning och vars ägarandel eller bestämmanderätt i aktiebolaget eller en annan sammanslutning stannar under de gränser för ägarandelen eller bestämmanderätten som anges i 3 § i FöPL eller 5 § i LFöPL omfattas av tillämpningsområdet för ArPL såsom personer som jämställs med arbetstagare. Av denna anledning och eftersom det ovan föreslås ändringar av gränsen för ägarandelen och bestämmanderätten för företagare i 3 § i FöPL och 5 § i LFöPL och eftersom det

föreslås att också andra ändringar, närmast av teknisk natur, görs i de nämnda paragraferna, föreslås det att paragrafen ändras så att den till sitt sakinnehåll och också tekniskt överensstämmer med de föreslagna ändringarna i 3 § i FöPL och 5 § i LFöPL, så att tillämpningsområdena för denna paragraf respektive 3 § i FöPL eller 5 § i LFöPL inte i fortsättningen står i strid med varandra och att gränsen mellan tillämpningsområdena för de nämnda paragraferna är så tydlig som möjligt. Således avgränsas tillämpningsområdet för paragrafen så att en sådan delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning i bolaget och som ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktier eller har motsvarande bestämmanderätt i bolaget inte längre betraktas såsom en person som jämställs med arbetstagare. På motsvarande sätt på basis av ägarandel eller bestämmanderätt lämnas också en person som arbetar i ledande ställning i en annan sammanslutning utanför tillämpningsområdet för ArPL.

I anslutning till minskningen av tillämpningsområdet föreslås det övergångsbestämmelser om ikraftträdandet av lagen, för att det ska finnas tillräckligt med till tid för de berörda att reagera på de föreslagna ändringarna och vid behov teckna en försäkring enligt FöPL eller LFöPL.

175 §. Pensionsanstaltarnas ansvar för invalidpensionen. I paragrafen föreskrivs det om kostnadsfördelningen mellan pensionsanstalterna när det gäller invalidpensionen. Paragrafen har senast ändrats genom lag 627/2009 som trädde i kraft vid ingången av 2010 och som baserar sig på regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare och vissa lagar som har samband med den (RP 68/2009 rd). I den nämnda regeringspropositionen var avsikten i fråga om denna paragraf endast att föreslå en ändring av då gällande 1 mom. och bibehålla bestämmelserna i 2—4 mom. oförändrade. På grund av ett skrivfel i lagförslagets ingress kom 2—4 mom. av misstag dock inte med i lagen när lag 627/2009 stadfästes. Därför föreslås det att 2—4 mom. som av misstag inte kom med i paragrafen fogas till paragrafen i oförändrad form.

1.4 Lagen om sjömanspensioner

6 §. *Personer i ledande ställning.* I paragrafen föreskrivs om när en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller något annat företag jämföras med en sjöman som avses i 4 § i lagen, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller det andra företaget. Samtidigt reglerar paragrafen gränsen mellan tillämpningsområdet för denna lag och FöPL eller LFöPL i synnerhet vad gäller 3 § i FöPL och 5 § i LFöPL. Paragrafen motsvarar i sak 7 § i ArPL. Det föreslås att motsvarande ändringar som ovan föreslagits i fråga om 7 § i ArPL görs i paragrafen.

Det föreslås att motsvarande ikraftträdandebestämmelser som föreslogs i fråga om ArPL också tas in i denna lag. I ikraftträdandebestämmelserna i denna lag är det dock inte behövligt att hänvisa till LFöPL, eftersom SjPL inte omfattar ett enda fiskefartyg och det således i praktiken är omöjligt att en person som är försäkrad enligt SjPL på basis av samma arbete till följd av de föreslagna ändringarna blir försäkringsskyldig enligt LFöPL.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Det föreslås också övergångsbestämmelser om ikraftträdandet av lagarna, eftersom utvidgningen av definitionen av företagare samtidigt innebär att tillämpningsområdet för FöPL och LFöPL utvidgas. På motsvarande sätt innebär de föreslagna ändringarna av definitionen av person som jämföras med arbetstagare i ArPL och SjPL att en del av de personer som omfattas av den nuvarande definitionen lämnas utanför den föreslagna definitionen och att tillämpningsområdet för ArPL och SjPL därmed minskar.

De föreslagna ändringarna innebär också att en del av de personer som jämföras med arbetstagare och som nu är försäkrade enligt 7 § i ArPL eller 6 § i SjPL i framtiden är skyldiga att försäkra sig enligt FöPL eller LFöPL. Övergångsbestämmelserna gäller särskilt dessa personer. Avsikten är att med

övergångsbestämmelserna se till att dessa personer får tillräckligt med tid att övergå från ArPL- eller SjPL-systemet till FöPL- eller LFöPL-systemet och teckna en försäkring enligt FöPL eller LFöPL.

Enligt de föreslagna övergångsbestämmelserna ska en person som jämföras med arbetstagare enligt 7 § i ArPL eller 6 § i SjPL och som inte är försäkringsskyldig enligt ArPL eller SjPL när de föreslagna ändringarna träder i kraft teckna en försäkring enligt FöPL eller LFöPL inom sex månader efter det att ändringarna trätt i kraft, dvs. senast den 30 juni 2011.

En person som är försäkrad enligt de bestämmelser i 7 § i ArPL eller 6 § i SjPL som gällde vid ikraftträdandet av lagen ska om samma arbete fortgår teckna en försäkring enligt FöPL eller LFöPL så att försäkringen börjar gälla den 1 januari 2014, förutsatt att villkoren för försäkringsskyldigheten enligt FöPL eller LFöPL uppfylls. Detta innebär att han eller hon måste teckna en försäkring senast den 30 juni 2014.

Om en persons försäkring enligt gällande ArPL eller SjPL emellertid upphör före den 31 december 2013, ska han eller hon teckna en försäkring enligt FöPL eller LFöPL så att försäkringen börjar gälla från ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då försäkringen enligt ArPL eller SjPL upphörde, förutsatt att villkoren för försäkringsskyldigheten enligt FöPL eller LFöPL då uppfylls. Detta gäller också en sådan situation där arbetsgivaren och arbetstagaren efter ikraftträdandet av lagarna kommer överens om att avsluta en ArPL- eller SjPL-försäkring, så att FöPL- eller LFöPL-försäkringen för den som arbetar i ledande ställning i ett företag börjar gälla före den 1 januari 2014. Också i det fall att den egna ägarandelen eller bestämmanderätten för en person som arbetar i ledande ställning i ett företag eller personens och hans eller hennes familjemedlemmars ägarandel eller bestämmanderätt i företaget tillsammans ökar till mer än 50 procent före år 2014, ska han eller hon teckna en försäkring enligt FöPL eller LFöPL så att försäkringen börjar gälla vid ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då det avsedda procenttalet överskreds.

Pensionsskyddet kan inte överföras från ArPL eller SjöPL på initiativ av pensionsanstalterna, eftersom pensionsanstalterna inte har registrerad information om de enligt ArPL eller SjöPL försäkrade arbetstagarnas eventuella ägarandelar i företagen. Således är det på företagarnas ansvar att se till att försäkringen överförs. Trots de föreslagna övergångsbestämmelserna är det viktigt att pensionsanstalterna informerar om ändringarna i sina meddelanden som gäller pensionsskydd och i andra publikationer som riktar sig till deras kundkrets, för att tecknandet av FöPL- och LFöPL-försäkring ska ske inom den övergångstid som avses i ikraftträdandebestämmelserna. Trots effektiv information om detta är det sannolikt att en del av dem som nu är försäkrade enligt ArPL- eller SjöPL och som till följd av de

föreslagna ändringarna i fortsättningen bör teckna en försäkring enligt FöPL eller LFöPL inte känner till ändringen och att deras ArPL- eller SjöPL-försäkring fortsätter också efter övergångstiden. I dessa fall är det inte ändamålsenligt att göra en retroaktiv korrigering av försäkringsarrangemangen så att de överensstämmer med FöPL eller LFöPL, utan dessa personer anses omfattas av pensionsskyddet enligt ArPL eller SjöPL också efter den 31 december 2013 och försäkringsarrangemangen korrigeras framöver, om inte företagaren uttryckligen begär att försäkringsarrangemangen ska korrigeras retroaktivt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

1.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 3 § 3—6 mom. och
fogas till 3 § ett nytt 7 mom. som följer:

3 §

Företagare

Som företagare betraktas också en delägare som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller en person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag, om

1) delägaren i aktiebolaget ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget,

2) delägaren i aktiebolaget tillsammans med sina familjemedlemmar innehar mer än 50 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget, eller

3) den som arbetar i ledande ställning i ett annat företag har sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i 1 eller 2 punkten.

Med ledande ställning avses verksamhet som verkställande direktör eller som styrelsemedlem eller annan motsvarande ställning eller motsvarande faktisk bestämmanderätt i ett aktiebolag eller ett annat företag.

Med familjemedlem avses make eller maka eller sambo till den som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget eller i ett annat företag samt en person som är släkt i rakt upp- eller nedstigande led med den som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget eller i ett annat företag och bor med denne i samma hushåll. Med sambo avses en person som bor i ge-

mensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden med den som arbetar i ledande ställning i företaget.

Vid beräkning av ägarandelen beaktas även ett indirekt ägande via andra företag eller sammanslutningar, om en person som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget eller i ett annat företag ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger mer än 50 procent av det andra företaget eller den andra sammanslutningen eller har motsvarande bestämmanderätt.

Som företagare betraktas även en person som faktiskt bedriver företagsverksamhet, även om verksamheten formellt bedrivs i en annan persons namn eller i ett sådant företag eller i en sådan sammanslutning där en annan person formellt har bestämmanderätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Om sådant arbete som en person påbörjat innan denna lag träder i kraft ska försäkras på basis av 3 § 3 mom., och arbetet vid ikraftträdandet av lagen inte omfattades av tillämpningsområdet för de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag inom sex månader efter lagens ikraftträdande. Försäkringen börjar då gälla den 1 januari 2011.

Om en sådan i 3 § 3 mom. avsedd delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning eller person som arbetar i ledande

ställning i ett annat företag, när denna lag träder i kraft, är försäkrad på basis av samma arbete som en sådan person som jämföras med en arbetstagare enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner (1290/2006) och arbetet fortgår, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla den 1 januari 2014, förutsatt att villkoren för försäkringsskyldigheten enligt denna lag uppfylls.

Om en i 3 mom. avsedd person som arbetar i ledande ställning i ett aktieföretag eller ett annat företag har en sådan försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner som upphör före den 31 december 2013 och villkoren för försäkringsskyldigheten enligt denna lag uppfylls på basis av hans eller hennes arbete, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla från

ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då försäkringen enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner upphörde att gälla.

Om den egna ägarandelen eller bestämmanderätten ensamt för sig för en person som avses i 3 mom. och som arbetar i ledande ställning i ett aktieföretag eller ett annat företag, eller personens och hans eller hennes familjemedlemmars ägarandel eller bestämmanderätt tillsammans, efter det att denna lag träder i kraft men före den 1 januari 2014, ökar till mer än 50 procent i aktieföretaget eller i ett annat företag och villkoren för försäkringsskyldigheten enligt denna lag uppfylls på basis av hans eller hennes arbete också i övrigt, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla från ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då det avsedda procenttalet överskreds.

2.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 3 § 5 punkten, 4 § 1 punkten och 5 § som följer:

3 §

Lantbruksföretagare

Med lantbruksföretagare avses

5) den som utför i 1, 2 eller 3 punkten nämnt arbete och fortgående lever tillsammans med en lantbruksföretagare som avses i 1, 2 eller 3 punkten eller i 5 § 4 mom. i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden (*sambo*),

ett aktiebolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel eller en sådan person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag som bedriver ovannämnda verksamhet, och som utför i 3 § 1, 2 eller 3 punkten avsett arbete, om

1) delägaren i aktiebolaget ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget,

2) delägaren i aktiebolaget tillsammans med sin make eller sambo eller en i samma hushåll bosatt person som är släkt med delägaren i rätt upp- eller nedstigande led innehar mer än 50 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget, eller

3) den som arbetar i ledande ställning i ett annat företag har sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i 1 eller 2 punkten.

Med ledande ställning avses verksamhet som verkställande direktör eller styrelsemedlem eller annan motsvarande ställning eller motsvarande faktisk bestämmanderätt i aktiebolaget eller ett annat företag.

Vid beräkning av ägarandelen beaktas även ett indirekt ägande via andra företag eller sammanslutningar, om en person som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget eller i ett annat företag ensam eller tillsammans med sin make eller sambo eller en i samma hushåll bosatt person som är släkt med honom eller henne i rätt upp- eller nedstigande led äger mer än 50 procent av det andra företaget eller den andra sammanslutningen eller har motsvarande bestämmanderätt.

4 §

Lantbruksföretagares familjemedlem

Med lantbruksföretagares familjemedlem avses den som

1) varaktigt lever i en i 3 § 1, 2 eller 3 punkten eller i 5 § 4 mom. avsedd lantbruksföretagares hushåll och som är släkt med lantbruksföretagaren eller med lantbruksföretagarens make i rätt upp- eller nedstigande led eller som är make till en sådan person,

5 §

Lantbruksföretagare i aktiebolag eller annat företag

Såsom lantbruksföretagare betraktas en sådan delägare som arbetar i ledande ställning i

Som lantbruksföretagare betraktas även en bolagsman i ett öppet bolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel, eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller i en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och åtaganden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Om sådant arbete som en person påbörjat innan denna lag träder i kraft ska försäkras på basis av 5 § 1 mom., och arbetet vid ikraftträdandet av lagen inte omfattades av tillämpningsområdet för de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag inom sex månader efter lagens ikraftträdande. Försäkringen börjar då gälla den 1 januari 2011.

Om en sådan i 5 § 1 mom. avsedd delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning eller person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag, när denna lag träder i kraft, är försäkrad på basis av samma arbete som en sådan person som jämföras med en arbetstagare enligt lagen om pension för arbetstagare och arbetet fortgår, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla den 1 ja-

nuari 2014, förutsatt att villkoren för försäkringsskyldigheten enligt denna lag uppfylls.

Om en i 3 mom. avsedd person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag har en sådan försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare som upphör före den 31 december 2013 och villkoren för försäkringsskyldigheten enligt denna lag uppfylls på basis av hans eller hennes arbete, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla från ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då försäkringen enligt lagen om pension för arbetstagare upphörde att gälla.

Om den egna ägarandelen eller bestämmanderätten ensamt för sig för en person som avses i 3 mom. och som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag, eller personens och hans eller hennes i 5 § 1 mom. 2 punkten avsedda familjemedlemmars ägarandel eller bestämmanderätt tillsammans, efter det att denna lag träder i kraft men före den 1 januari 2014, ökar till mer än 50 procent i aktiebolaget eller i ett annat företag och villkoren för försäkringsskyldigheten enligt denna lag uppfylls på basis av hans eller hennes arbete också i övrigt, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla från ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då det avsedda procenttalet överskreds.

3.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 2 § 1 mom. 2 punkten och 7 § samt fogas till 175 §, sådan den lyder i lag 627/2009, ett nytt 2—4 mom. som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

2) *anställningsförhållande* ett anställningsförhållande som grundar sig på ett arbetsavtal enligt 1 kap. 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001),

7 §

Personer i ledande ställning

Med en arbetstagare som avses i 4 § jämställs en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller i en annan sammanslutning, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller en annan sammanslutning, om

1) delägaren som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget ensam innehar högst 30 procent av aktierna i bolaget eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst 50 procent av aktierna i bolaget varav hans eller hennes egen ägarandel är högst 30 procent eller delägaren ensam innehar högst 30 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst 50 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget varav hans

eller hennes eget röstetal är högst 30 procent, eller

2) den som arbetar i ledande ställning i en annan sammanslutning ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst har sådan motsvarande bestämmanderätt i sammanslutningen som avses i 1 punkten.

Med ledande ställning och familjemedlem avses detsamma som med ledande ställning och familjemedlem i 3 § 4 och 5 mom. i lagen om pension för företagare samt i 5 § 1 mom. 2 punkten och 5 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare. Vid beräkning av ägarandelen och bestämmanderätten tillämpas dessutom de bestämmelser om indirekt ägande och bestämmanderätt i ett aktiebolag eller ett annat företag som finns i 3 § 6 och 7 mom. i lagen om pension för företagare samt i 5 § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat samfund eller en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för samfundets eller sammanslutningens förpliktelser och förbindelser jämställs inte med arbetstagare enligt 4 §.

175 §

Pensionsanstaltens ansvar för invalidpensionen

En pensionsanstalt svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag beträffande en i 147 § i denna lag avsedd tillfällig arbetsgivare eller en annan arbetsgivare i fråga om samma försäkring understiger 2 094,45 euro under de nämnda två kalenderåren.

Till den i 1 mom. avsedda pensionen räknas också en i 153 § 2 och 3 mom. i lagen om sjömanspensioner avsedd pensionsdel som erhålls med stöd av nämnda lag.

Pensionsanstaltens ansvar omfattar dock inte

- 1) rehabiliteringstillägg enligt 30 §,
- 2) pensionsdel som intjänats för sådan oavlönad tid som avses i 74 §,
- 3) förhöjning till följd av sådan indexjustering enligt 98 § som gjorts efter pensionens början, och inte heller
- 4) engångsförhöjning av invalidpension enligt 81 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Om en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat samfund vid ikraftträdandet av denna lag var

försäkrad som en sådan person som jämföras med arbetstagare, tillämpas när det gäller försäkringen för honom eller henne 7 § sådan den lyder när denna lag träder i kraft, så länge samma arbete fortgår, dock högst till den 31 december 2013. Därefter ska bestämmelserna i 7 § i denna lag och 3 § i lagen om pension för företagare (1272/2006) eller 5 § i lagen om pension för lantbruksföretagare tillämpas när det gäller försäkringen för hans eller hennes arbete.

Om den egna ägarandelen eller bestämmanderätten ensamt för sig för en person som avses i 2 mom. och som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat samfund, eller personens och hans eller hennes familjemedlemmars ägarandel eller bestämmanderätt tillsammans, efter det att denna lag träder i kraft men före den 1 januari 2014, ökar till mer än 50 procent i aktiebolaget eller i ett annat samfund, ska han eller hon teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare så som det föreskrivs i dessa lagar.

Det belopp som nämns i 175 § 2 mom. motsvarar värdet 1 (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 §.

4.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 6 § som följer:

6 §

Personer i ledande ställning

Med en arbetstagare som avses i 4 § jämställs en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller i ett annat företag, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller ett annat företag, om

1) delägaren som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget ensam innehar högst 30 procent av aktierna i bolaget eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst 50 procent av aktierna i bolaget varav hans eller hennes egen ägarandel är högst 30 procent eller delägaren ensam innehar högst 30 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst 50 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget varav hans eller hennes eget röstetal är högst 30 procent, eller

2) den som arbetar i ledande ställning i ett annat företag ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst har sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i 1 punkten.

Med ledande ställning och familjemedlem avses detsamma som med ledande ställning och familjemedlem i 3 § 4 och 5 mom. i lagen om pension för företagare. Vid beräkning

av ägarandelen och bestämmanderätten tillämpas dessutom de bestämmelser om indirekt ägande och bestämmanderätt i ett aktiebolag eller ett annat företag som finns i 3 § 6 och 7 mom. i lagen om pension för företagare.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och åtaganden jämställs inte med arbetstagare enligt 4 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Om en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag vid ikraftträdandet av denna lag var försäkrad som en sådan person som jämställs med arbetstagare tillämpas när det gäller försäkringen för honom eller henne 6 § sådan den lyder när denna lag träder i kraft, så länge samma arbete fortgår, dock högst till den 31 december 2013. Därefter ska bestämmelserna i 6 § i denna lag och 3 § i lagen om pension för företagare (1272/2006) tillämpas när det gäller försäkringen för hans eller hennes arbete.

Om den egna ägarandelen eller bestämmanderätten ensamt för sig för en person som avses i 2 mom. och som arbetar i le-

dande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag, eller personens och hans eller hennes familjemedlemmars ägarandel eller bestämmanderätt tillsammans, efter det att denna lag träder i kraft men före den 1 januari 2014,

ökar till mer än 50 procent i aktiebolaget eller ett annat företag, ska han eller hon teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare så som det föreskrivs i den lagen.

Helsingfors den 10 september 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Juha Rehula*

1.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 3 § 3—6 mom. och
fogas till 3 § ett nytt 7 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Företagare

Som företagare betraktas delägare i ett aktiebolag som

- 1) arbetar i ledande ställning i bolaget,
- 2) ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar innehar över 50 procent av aktiekapitalet eller av det röstetal som aktierna medför eller i övrigt av motsvarande bestämmanderätt, och
- 3) själv äger minst en aktie.

Som företagare betraktas också en person i ledande ställning i annat företag, om han eller hon skall anses ha sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i 3 mom.

Föreslagen lydelse

3 §

Företagare

Som företagare betraktas också en delägare som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller en person som arbetar i ledande ställning i *ett annat* företag, om

1) *delägaren i aktiebolaget ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget,*

2) *delägaren i aktiebolaget tillsammans med sina familjemedlemmar innehar mer än 50 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget, eller*

3) *den som arbetar i ledande ställning i ett annat företag har sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i 1 eller 2 punkten.*

Med ledande ställning avses verksamhet som verkställande direktör eller som styrelsemedlem eller annan motsvarande ställning eller motsvarande faktisk bestämmanderätt i ett aktiebolag eller ett annat företag.

Med familjemedlem avses make eller maka eller sambo till den som arbetar i ledande

När ägarandelen beräknas beaktas även ett indirekt ägande via andra företag eller sammanslutningar, om personen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger över hälften av det andra företaget eller den andra sammanslutningen eller har motsvarande bestämmanderätt. Med ledande ställning avses verksamhet som verkställande direktör eller styrelsemedlem i aktiebolaget samt annan motsvarande ställning. Med familjemedlem avses den i företaget arbetande personens make eller maka samt sambo, om samborna bor i gemensamt hushåll i äktenskapsliknande förhållanden, samt en person som är släkt med den i företaget arbetande personen i rakt upp- eller nedstigande led och bor med denne i samma hushåll.

Som företagare betraktas även en person, som faktiskt bedriver företagsverksamhet även om verksamheten formellt bedrivs i en annan persons namn eller i ett sådant företag eller i en sådan sammanslutning där en annan person formellt har bestämmanderätt.

ställning i aktiebolaget eller i ett annat företag samt en person som är släkt i rakt upp- eller nedstigande led med den som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget eller i ett annat företag och bor med denne i samma hushåll. Med sambo avses en person som bor i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden med den som arbetar i ledande ställning i företaget.

Vid beräkning av ägarandelen beaktas även ett indirekt ägande via andra företag eller sammanslutningar, om *en person som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget eller i ett annat företag ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger mer än 50 procent av det andra företaget eller den andra sammanslutningen eller har motsvarande bestämmanderätt.*

Som företagare betraktas även en person som faktiskt bedriver företagsverksamhet, även om verksamheten formellt bedrivs i en annan persons namn eller i ett sådant företag eller i en sådan sammanslutning där en annan person formellt har bestämmanderätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Om sådant arbete som en person påbörjat innan denna lag träder i kraft ska försäkras på basis av 3 § 3 mom., och arbetet vid ikraftträdandet av lagen inte omfattades av tillämpningsområdet för de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag inom sex månader efter lagens ikraftträdande. Försäkringen börjar då gälla den 1 januari 2011.

Om en sådan i 3 § 3 mom. avsedd delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning eller person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag, när denna lag

träder i kraft, är försäkrad på basis av samma arbete som en sådan person som jämföres med en arbetstagare enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner (1290/2006) och arbetet fortgår, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla den 1 januari 2014, förutsatt att villkoren för försäkringsskyldigheten enligt denna lag uppfylls.

Om en i 3 mom. avsedd person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag har en sådan försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner som upphör före den 31 december 2013 och villkoren för försäkringsskyldigheten enligt denna lag uppfylls på basis av hans eller hennes arbete, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla från ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då försäkringen enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner upphörde att gälla.

Om den egna ägarandelen eller bestämmanderätten ensam för sig för en person som avses i 3 mom. och som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag, eller personens och hans eller hennes familjemedlemmars ägarandel eller bestämmanderätt tillsammans, efter det att denna lag träder i kraft men före den 1 januari 2014, ökar till mer än 50 procent i aktiebolaget eller i ett annat företag och villkoren för försäkringsskyldigheten enligt denna lag uppfylls på basis av hans eller hennes arbete också i övrigt, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla från ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då det avsedda procenttalet överskreds.

2.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 3 § 5 punkten, 4 § 1 punkten
och 5 § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Lantbruksföretagare

Med lantbruksföretagare avses

5) den som utför i 1, 2 eller 3 punkten
nämnt arbete och fortgående lever tillsam-
mans med en lantbruksföretagare som avses i
1, 2 eller 3 punkten eller i 5 § 2 mom. i
gemensamt hushåll under äktenskapsliknande
förhållanden (*sambo*), och

4 §

*Lantbruksföretagares familjemedlem*Med lantbruksföretagares familjemedlem
avses den som

1) varaktigt lever i en i 3 § 1, 2 eller
3 punkten eller i 5 § 2 mom. avsedd lant-
bruksföretagares hushåll och som är släkt
med honom eller henne eller hans eller hen-
nes make i rätt upp- eller nedstigande led
eller som är make till dem som avses här,

Föreslagen lydelse

3 §

Lantbruksföretagare

Med lantbruksföretagare avses

5) den som utför i 1, 2 eller 3 punkten
nämnt arbete och fortgående lever tillsam-
mans med en lantbruksföretagare som avses i
1, 2 eller 3 punkten eller i 5 § 4 mom. i
gemensamt hushåll under äktenskapsliknande
förhållanden (*sambo*),

4 §

*Lantbruksföretagares familjemedlem*Med lantbruksföretagares familjemedlem
avses den som

1) varaktigt lever i en i 3 § 1, 2 eller
3 punkten eller i 5 § 4 mom. avsedd lant-
bruksföretagares hushåll och som är släkt
med lantbruksföretagaren eller med lant-
bruksföretagarens make i rätt upp- eller ned-
stigande led eller som är make till en sådan
person,

5 §

Lantbruksföretagare i aktiebolag eller annat företag

Såsom lantbruksföretagare betraktas även sådan delägare i ett aktiebolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel och som

1) utan att stå i anställningsförhållande utför i denna lag avsett arbete i företaget och är verkställande direktör eller styrelsemedlem i aktiebolaget,

2) ensam eller tillsammans med sin make eller sambo eller en i samma hushåll bosatt person som är släkting till delägaren i rätt upp- eller nedstigande led innehar över 50 procent av aktiekapitalet eller av det röstetal som aktierna medför eller i övrigt har motsvarande bestämmanderätt i bolaget, och

3) själv äger minst en aktie.

Som lantbruksföretagare betraktas även bolagsman i ett öppet bolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel, eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller i en annan sammanslutning som är personli-

5 §

Lantbruksföretagare i aktiebolag eller annat företag

Såsom lantbruksföretagare betraktas en sådan delägare som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel eller en sådan person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag som bedriver ovannämnda verksamhet, och som utför i 3 § 1, 2 eller 3 punkten avsett arbete, om

1) delägaren i aktiebolaget ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget,

2) delägaren i aktiebolaget tillsammans med sin make eller sambo eller en i samma hushåll bosatt person som är släkt med delägaren i rätt upp- eller nedstigande led innehar mer än 50 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget, eller

3) den som arbetar i ledande ställning i ett annat företag har sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i 1 eller 2 punkten.

Med ledande ställning avses verksamhet som verkställande direktör eller styrelsemedlem eller annan motsvarande ställning eller motsvarande faktisk bestämmanderätt i aktiebolaget eller ett annat företag.

Vid beräkning av ägarandelen beaktas även ett indirekt ägande via andra företag eller sammanslutningar, om en person som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget eller i ett annat företag ensam eller tillsammans med sin make eller sambo eller en i samma hushåll bosatt person som är släkt med honom eller henne i rätt upp- eller nedstigande led äger mer än 50 procent av det andra företaget eller den andra sammanslutningen eller har motsvarande bestämmanderätt.

Som lantbruksföretagare betraktas även en bolagsman i ett öppet bolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel, eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller i en annan sammanslutning som

gen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och åtaganden.

är personligen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och åtaganden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Om sådant arbete som en person påbörjat innan denna lag träder i kraft ska försäkras på basis av 5 § 1 mom., och arbetet vid ikraftträdandet av lagen inte omfattades av tillämpningsområdet för de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag inom sex månader efter lagens ikraftträdande. Försäkringen börjar då gälla den 1 januari 2011.

Om en sådan i 5 § 1 mom. avsedd delägare i ett aktiebolag som arbetar i ledande ställning eller person som arbetar i ledande ställning i ett annat företag, när denna lag träder i kraft, är försäkrad på basis av samma arbete som en sådan person som jämföras med en arbetstagare enligt lagen om pension för arbetstagare och arbetet fortgår, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla den 1 januari 2014, förutsatt att villkoren för försäkringskyldigheten enligt denna lag uppfylls.

Om en i 3 mom. avsedd person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag har en sådan försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare som upphör före den 31 december 2013 och villkoren för försäkringskyldigheten enligt denna lag uppfylls på basis av hans eller hennes arbete, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla från ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då försäkringen enligt lagen om pension för arbetstagare upphörde att gälla.

Om den egna ägarandelen eller bestämmanderätten ensam för sig för en person som avses i 3 mom. och som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag, eller personens och hans eller hennes i 5 § 1 mom. 2 punkten avsedda familjemed-

lemmars ägarandel eller bestämmanderätt tillsammans, efter det att denna lag träder i kraft men före den 1 januari 2014, ökar till mer än 50 procent i aktiebolaget eller i ett annat företag och villkoren för försäkrings-skyldigheten enligt denna lag uppfylls på basis av hans eller hennes arbete också i övrigt, ska han eller hon teckna en försäkring enligt denna lag så att försäkringen börjar gälla från ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då det avsedda procenttalet överskreds.

3.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 2 § 1 mom. 2 punkten och 7 § samt fogas till 175 §, sådan den lyder i lag 627/2009, ett nytt 2—4 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

2) *anställningsförhållande* ett anställningsförhållande som grundar sig på ett arbetsavtal enligt 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001),

7 §

Personer i ledande ställning

Med en ovan i 4 § avsedd arbetstagare jämställs en person i ledande ställning i ett aktiebolag och en person i ledande ställning i en annan sammanslutning, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller den andra sammanslutningen, förutom om

1) personen i ledande ställning i ett aktiebolag antingen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger mer än hälften av bolagets aktiekapital,

2) röstetalet för de aktier som ägs av personer som avses i 1 punkten utgör mer än hälften av det röstetal som samtliga aktier medför, eller

Föreslagen lydelse

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

2) *anställningsförhållande* ett anställningsförhållande som grundar sig på ett arbetsavtal enligt 1 kap. 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001),

7 §

Personer i ledande ställning

Med en arbetstagare som avses i 4 § jämställs en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller i en annan sammanslutning, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller en annan sammanslutning, om

1) *delägaren som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget ensam innehar högst 30 procent av aktierna i bolaget eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst 50 procent av aktierna i bolaget varav hans eller hennes egen ägarandel är högst 30 procent eller delägaren ensam innehar högst 30 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget eller tillsammans med sina fa-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3) personen i ledande ställning i en annan sammanslutning skall anses ha sådan motsvarande bestämmanderätt i sammanslutningen som den som avses i 1 eller 2 punkten.

miljemedlemmar högst 50 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget varav hans eller hennes eget röstetal är högst 30 procent, eller

2) den som arbetar i ledande ställning i en annan sammanslutning ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst har sådan motsvarande bestämmanderätt i sammanslutningen som avses i 1 punkten.

Med ledande ställning och familjemedlem avses detsamma som med ledande ställning och familjemedlem i 3 § 4 och 5 mom. i lagen om pension för företagare samt i 5 § 1 mom. 2 punkten och 5 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare. Vid beräkning av ägarandelen och bestämmanderätten tillämpas dessutom de bestämmelser om indirekt ägande och bestämmanderätt i ett aktiebolag eller ett annat företag som finns i 3 § 6 och 7 mom. i lagen om pension för företagare samt i 5 § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i en annan sammanslutning eller ett annat samfund som är personligen ansvarig för sammanslutningens eller samfundets förpliktelser och förbindelser jämföras inte med arbetstagare enligt 4 §.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat samfund eller en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för samfundets eller sammanslutningens förpliktelser och förbindelser jämföras inte med arbetstagare enligt 4 §.

175 §

Pensionsanstaltens ansvar för invalidpensionen

En pensionsanstalt svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag beträffande en i 147 § i denna lag avsedd tillfällig arbetsgivare eller en annan arbetsgivare i fråga om samma försäkring understiger 2 094,45 euro under de nämnda två kalenderåren.

Till den i 1 mom. avsedda pensionen räknas också en i 153 § 2 och 3 mom. i lagen om sjömanspensioner avsedd pensionsdel som erhålls med stöd av nämnda lag.

Pensionsanstaltens ansvar omfattar dock inte

- 1) rehabiliteringstillägg enligt 30 §,
- 2) pensionsdel som intjänats för sådan oavlönad tid som avses i 74 §,
- 3) förhöjning till följd av sådan indexjustering enligt 98 § som gjorts efter pensionens början, och inte heller
- 4) engångsförhöjning av invalidpension enligt 81 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Om en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat samfund vid ikraftträdandet av denna lag var försäkrad som en sådan person som jämföras med arbetstagare, tillämpas när det gäller försäkringen för honom eller henne 7 § sådan den lyder när denna lag träder i kraft, så länge samma arbete förtgår, dock högst till den 31 december 2013. Därefter ska bestämmelserna i 7 § i denna lag och 3 § i lagen om pension för företagare (1272/2006) eller 5 § i lagen om pension för lantbruksföretagare tillämpas när det gäller försäkringen för hans eller hennes arbete.

Om den egna ägarandelen eller bestämmanderätten ensamt för sig för en person som avses i 2 mom. och som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat samfund, eller personens och hans eller hennes familjemedlemmars ägarandel eller bestämmanderätt tillsammans, efter det att denna lag träder i kraft men före den 1 januari 2014, ökar till mer än 50 procent i aktiebolaget eller i ett annat samfund, ska han eller hon teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare så som det föreskrivs i dessa lagar.

Det belopp som nämns i 175 § 2 mom. motsvarar värdet 1 (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 §.

4.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 6 § som följer:

Gällande lydelse

6 §

Personer i ledande ställning

Med en ovan i 4 § avsedd arbetstagare jämställs en person i ledande ställning i ett aktiebolag och en person i ledande ställning i något annat företag, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller det andra företaget, förutom om

1) personen i ledande ställning i ett aktiebolag antingen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar innehar mer än hälften av bolagets aktiekapital,

2) röstetalet för de aktier som ägs av personer som avses i 1 punkten utgör mer än hälften av det röstetal som samtliga aktier medför, eller

3) personen i ledande ställning i något annat företag skall anses ha sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som den som avses i 1 eller 2 punkten.

Föreslagen lydelse

6 §

Personer i ledande ställning

Med en arbetstagare som avses i 4 § jämställs en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller i ett annat företag, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller ett annat företag, om

1) *delägaren som arbetar i ledande ställning i aktiebolaget ensam innehar högst 30 procent av aktierna i bolaget eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst 50 procent av aktierna i bolaget varav hans eller hennes egen ägarandel är högst 30 procent eller delägaren ensam innehar högst 30 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst 50 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget varav hans eller hennes eget röstetal är högst 30 procent, eller*

2) *den som arbetar i ledande ställning i ett annat företag ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar högst har sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i 1 punkten.*

Med ledande ställning och familjemedlem avses detsamma som med ledande ställning och familjemedlem i 3 § 4 och 5 mom. i lagen om pension för företagare. Vid beräkning av

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i någon annan sammanslutning eller något annat företag som är personligen ansvarig för sammanslutningens eller företagets förpliktelser och åtaganden jämföras inte med arbetstagare enligt 4 §.

ägarandelen och bestämmanderätten tillämpas dessutom de bestämmelser om indirekt ägande och bestämmanderätt i ett aktiebolag eller ett annat företag som finns i 3 § 6 och 7 mom. i lagen om pension för företagare.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och åtaganden jämföras inte med arbetstagare enligt 4 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Om en person som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag vid ikraftträdandet av denna lag var försäkrad som en sådan person som jämföras med arbetstagare tillämpas när det gäller försäkringen för honom eller henne 6 § sådan den lyder när denna lag träder i kraft, så länge samma arbete fortgår, dock högst till den 31 december 2013. Därefter ska bestämmelserna i 6 § i denna lag och 3 § i lagen om pension för företagare (1272/2006) tillämpas när det gäller försäkringen för hans eller hennes arbete.

Om den egna ägarandelen eller bestämmanderätten ensamt för sig för en person som avses i 2 mom. och som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag eller ett annat företag, eller personens och hans eller hennes familjemedlemmars ägarandel eller bestämmanderätt tillsammans, efter det att denna lag träder i kraft men före den 1 januari 2014, ökar till mer än 50 procent i aktiebolaget eller ett annat företag, ska han eller hon teckna en försäkring enligt lagen om pension för företagare så som det föreskrivs i den lagen.